

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
De minister
Postbus 202301
2500 EH DEN HAAG

Geachte heer Van Weel,

Allereerst wil ik u danken voor de snelle beleidsreactie op het rapport 'Blind vertrouwen?' en uw begeleidend schrijven.

U onderschrijft dat burgers erop moeten kunnen vertrouwen dat de overheid zorgvuldig omgaat met gegevens. Processen die plaatsvinden in het kader van de aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme verdienen daarbij extra aandacht, omdat deze potentieel grote gevolgen kunnen hebben voor burgers. U geeft aan dat u zich herkent in de algemene strekking van het rapport.

In deze brief ga ik in drie punten uit uw reactie op mijn aanbevelingen:

1. Afwegingen en keuzes in het CTER-proces

"In reactie op het rapport van de Ombudsman zullen de minister van Defensie en ik de politie en de KMar vragen om het werkproces verder te verbeteren. De instanties dienen uitdrukkelijker te expliciteren hoe een signalering of informatie-uitwisseling met het buitenland impact kan hebben op het leven van burgers. Dit zorgt voor een nadrukkelijker afweging of de maatregel proportioneel is. Dit draagt bij aan een betere toetsbaarheid van de afwegingen van de overheid. Daarnaast zal ik dit ook benoemen in mijn gesprekken met het OM vanwege hun betrokkenheid bij dit proces."

Ik waardeer uw toezegging betreffende het werkproces om de impact op burgers expliciet te maken. Deze toezegging behoeft echter nadere concretisering. Wat geeft de minister mee als toetsingskader aan instanties om de noodzakelijkheid en proportionaliteit van een maatregel af te wegen? Welke factoren moeten instanties meenemen in de afweging als het gaat om de impact op het leven van burgers?

Ook zou ik graag van de minister vernemen op welke termijn hij verwacht dat er concrete voorstellen komen voor verbetering van de werkprocessen op dit punt.

2. Toezicht

"De Ombudsman concludeert dat onafhankelijk en structureel toezicht te mager is georganiseerd. Ik zal, samen met de betrokken instanties en relevante toezichthouders, verkennen of en zo ja, hoe toezicht op de registraties en signaleringen van de betrokken instanties versterkt moet worden. Geen van de betrokken toezichthouders heeft momenteel de wettelijke grondslagen om te voldoen aan het soort toezicht wat de Ombudsman voor ogen heeft. Als uitgangspunt voor deze verkenning zal ik mij richten op die onderdelen van het proces die uitstralingseffecten richting de burger hebben zoals signaleringen. Ik zal hier op een later moment op terugkomen."

Pagina 1

Datum
9 december 2024

Onderwerp
Reactie No op kabinetsreactie
rapport Blind Vertrouwen

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

De noodzaak tot versterking van het toezicht is een cruciaal punt dat voortvloeit uit het onderzoek. Juist omdat het systeem zeer complex en niet (volledig) transparant is, moet daar tegenover staan dat de overheid alles in het werk stelt om te zorgen dat waarborgen, toezicht en rechtsbescherming robuust zijn georganiseerd. Dat is nu niet het geval. Uw toezegging een verkenning te starten naar de versterking van het toezicht stel ik dan ook op prijs.

Het toezicht mag zich echter niet beperken tot de onderdelen van het proces die uitstralingseffecten richting de burger hebben. Een onterechte of foutieve registratie of signalering is een op zichzelf staande inbreuk op de rechten van de betrokken persoon, ongeacht of deze er weet van heeft. Bovendien is het risico op toekomstige uitstralingseffecten bij een registratie altijd aanwezig. Ik vraag u dan ook om de verkenning te richten op structureel en onafhankelijk toezicht op het hele CTER-proces.

3. Rechtsbescherming

“De Ombudsman geeft aan dat er een systeem van rechtsbescherming is maar dat dat voor de burger niet altijd werkt, en effectief is. Het is van belang dat we burgers op een zo goed mogelijk wijze, binnen de mogelijkheden van het rechtssysteem, helpen. In de bijgevoegde handreiking, die ook kort ingaat op partijen die geen onderdeel waren van de scope van het onderzoek van de Ombudsman, is uiteengezet hoe burgers inzage kunnen krijgen in hun gegevens en op welke wijze zij eventueel een verzoek tot rectificatie of verwijdering kunnen doen. In de handreiking is tevens beschreven dat een inzageverzoek slechts een eerste stap is in het proces, het is voorstelbaar dat dit niet in alle gevallen zal leiden tot een oplossing om bijvoorbeeld (weer) toegang te krijgen tot een ander land. Mocht er een onterechte Nederlandse signalering geconstateerd worden, dan vind ik het belangrijk dat de betrokken organisaties er binnen hun kaders en verantwoordelijkheden, alles aan doen om burgers zo goed mogelijk te helpen.[1] De rol die de Nederlandse overheid kan spelen om de gevolgen van een Nederlandse onterechte signalering te mitigeren, is afhankelijk van de specifieke omstandigheden in een individuele zaak. Elke oplossing, voor zover deze voorhanden is, zal in de praktijk maatwerk vereisen. Ik zal via de reguliere kanalen deze handreiking onder de aandacht laten brengen bij betrokken overheden en organisaties.”

Burgers willen een antwoord op de vraag: wat is er nu eigenlijk gebeurd, en mocht dat? En dat lukt nu niet. De nieuwe *Handreiking voor inzageverzoeken bij vermoeden van (onterechte) signaleringen in het kader van terrorisme* biedt hier geen oplossing voor. Het beschrijft het proces zoals het nu is ingericht, waarbij een burger zich apart moet richten tot zes verschillende instanties. U geeft zelf aan in de handreiking dat betrokken instanties niet in alle gevallen alle gegevens mogen en kunnen verstrekken. In de wet staan uitzonderingsgronden op grond waarvan bepaalde informatie niet gegeven mag of hoeft te worden, bijvoorbeeld bij risico's voor de openbare orde of nationale veiligheid. De ombudsman vindt dat als inzage wordt geweigerd, er altijd een onafhankelijke instantie moet zijn die namens de burger daadwerkelijk kan nagaan of gegevens juist en terecht zijn geregistreerd. Dit moet een toegankelijke voorziening zijn.

**nationale
ombudsman**

Tot slot, ga ik graag in op uw uitnodiging om in gesprek te gaan over de uitkomsten van het onderzoek en zal hierover contact op laten nemen.

Pagina 3

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen